

63 | 70
aukción | tétel

CZÓBEL BÉLA (1883-1976)

Csendélet | Still-life, 1955

Olaj, vászon | Oil on canvas, 60x73,5 cm
Jelezve balra fent | Signed above left: Czóbel 55

Kezdő ár | Starting price: 7 500 000 Ft / 22 727 EUR
Becsérték: 10 000 000 – 14 000 000 Ft
Estimated value: 30 303 – 42 424 EUR

CZÓBEL

1. Czóbel Béla: Csendélet, 1920-as évek vége
magántulajdon

2. Czóbel Béla: Csendélet narancsokkal, 1920-as évek vége
magántulajdon

A szakirodalom Czóbel érett korszakát (1925-től) második hosszabb párizsi tartózkodásától számítja. A korai fauve-os időszak műveinek erős, élénk színeivel, síkszerűségével, illetve határozott kontúrjaival ellentétben, az ekkor kialakuló és megszilárduló Czóbel-stílus jellemzője a laza, spontán, ugyanakkor tömör ecsetkezelés, a folt-szerű, oldott képalkotás, a tónusgazdag szín-, és rétegesen, „alulról építkező” felületkezelés, va-

laminat formaalkotás. A föld színei kapják benne a főszerepet: a terrakotta barnák, bíborvörösek, narancssárgák, zöldek és lilák, amelyek érzékeny, fátyolszerűen bevonják és „körvonalazzák” a tömegeket. „Láthatatlan szerkezet fogja össze őket és így sem vonalban, sem formatagolásban nem adnak fix pontot a néző számára. Természetesen a dekoratív megjelenés és az elhatároló vonal megkönnyíthetné a szemlélő feladatát. A néző kívül áll a képen

és öntudatlanul is ellenőrizni szeretné, hogy a festő hol állt szembe motívumával. Ez a hol nem könnyen ellenőrizhető Czóbelnél. [...] összemosódik előttünk a festőnek tárgyához való téri viszonya. Mintha nem kívülről látná motívumát, hanem nézőpont nélkül vetítené ki magából” – írja Kassák Lajos Czóbel 1958-as Nemzeti Szalonban megrendezett kiállításának katalógusszövegében.¹ A kompozíció architektonikus szigorú rendszerét mellőzik ezek

a művek és legtöbbször a perspektíva törvényei sem a megszokottak szerint érvényesülnek, helyette mintha önkényesen lennének feldobálva a motívumok a vászonra, mit sem törődve a térrel és a tárgyak helyes arányainak érzékeltetésével. Van valami rendkívül bensőséges és harmonikus abban, ahogy Czóbel a csendélet imbolygó, lát-szatra a semmiben lebegő/leeső tárgyait a maga pszeudo-dekomponáltságában ábrázolja, noha

„a szerkezetnek a szerkezetlenség irányába hajló elferdülését, ingatagságát rendkívül tudatos, konstruktív érzék kívánja” – írja Kállai Ernő.² Czóbel csendéleteinek szabályos liturgiája van, addig-addig rakosgatja ide-oda a tárgyakat, amíg el nem éri a kellő képhatást annak érdekében, hogy az ábrázoltak (nemcsak, illetőleg nem elsősorban térbeli) mélységeit kibonthassa a puha, pasztózus foltok és lumineszcens színek alól.

A most aukcióra kerülő Csendélet olyannyira pasztózus módon van megfestve, hogy első látásra inkább néz ki pasztell-, mint olajképnek. Czóbel zsírosan viszi fel a foltokat, melyekben a kontúrok szinte teljes mértékben feloldódnak. Az ecsetvonások is rejtve maradnak, eltűnik a jellegzetesen czóbeles kavargó vonalvezetés, és a festmény – rá nem jellemzően – már-már franciásan dekoratív hatást kelt.

FÖLDES LÉNA

¹ Kassák Lajos: Czóbel Béla. In: Czóbel Béla festőművész kiállítása. Akvarell, grafika és újabb képek, Nemzeti Szalon, Budapest, 1958., 7-8.
² Kállai Ernő: Czóbel Béla művészete. In: Magyar Művészet 13. évfolyam (1937), 267.